

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

•Danica• izhaja vsak petek na celi poli in veljá po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrt leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide •Danica• dan poprej.

Tečaj LIII.

V Ljubljani, 24. avgusta 1900.

List 34.

MIHAEL,

po božji milosti in po božjem usmiljenju

knežskof lavantinski,

mnogočastiti duhovščini in vsem vernikom svoje škoflje
pozdrav, blagoslov in vse dobro od Boga Očeta in
Boga Sina v edinosti svetega Duha.

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Na veke. Amen.

(Konec.)

Naš blagonosno vladajoči sv. oče papež Leon XIII., namestnik Kralja vseh kraljev, želijo in zahtevajo, da se človeštvo v vsem svojem delovanju povrne h Kristusu. V tem povratu vidijo skupni oče in učenik krščanstva blaženo zdravilo za vsakovrstna zla sedanjega časa. In hoc posita malorum sanatio est, tako pišejo v svoji poučni okrožnici Exeunte z dne 25. decembra 1888, ut mutatis consiliis et privatim et publice remigretur ad Jesum Christum christianamque vivendi formam. Le v tem je ozdravljenje glavnega zla, da se povsod, v domačem in v javnem življenju, povrnemo k Jezusu Kristusu in h krščanskemu življenju. Kajti declinare a Christo corruptio est, ad Christum redire sanatio. Odatopiti od Kristusa je poguba, povrniti se h Kristusu je ozdravljenje, tako kličejo tisti papež Leon XIII. v svoji slavni poslanici Rerum novarum z dne 15. majnika 1891. Ta izrek spominja tehtnih besed apostola narodov v listu do Efežanov: Instaurare omnia in Christo, vse se mora obnoviti v Kristusu. (Efež. 1, 10).

Kršćanstvo je pred dvetisoč leti omikalo in preobrazilo paganski svet, ki je tičal štiri tisoč let v odpadn od Boga in ječal pod njegovim prekletstvom: bi mar zdaj ne moglo prenoviti krščanskega sveta? Prav gotovo more to, da le vsi zvesto sodelujejo: da verniki srčno spoznavajo Jezusa z besedo in z dejanjem, ne le v srcu, pa še morebiti v domačem življenju in v cerkvi, temveč tudi v javnem delovanju, v javni službi in družbi. Kristus se mora spoznati zopet popolno in docela, on mora vladati brezpogojno, on alfa in omega, on začetek in konec in sredina. On je edin temelj soglasja, je edin vir složnosti ljudstev. Le on je podrl in more podreti vsak čas pregrajo (Efež. 2, 14), ki jih je ločila in jih, kakor se kaže, zopet loči. Ni namreč razločka med Judom in Grkom: ker eden je Gospod vseh, bogat za vse, ki kličejo vanj. (Rimlj. 10. 12). In tu ni ne pagana, ne Juda, ne obrezanega, ne neobrezanega, ne divjaka, ne Skita, ne sužnja, ne prostega, temveč vse in v vsem Kristus. (Kol. 3, 11).

Kristus mora postati kralj vseh narodov zemlje. Zastava njegovega križa, razvita in napeta po dihlijah svetega Duha, mora vihrati in plapolati raz cerkve, pa raz vse šole in delalnice, raz vsa javna in zasebna poslopja: ker le ona je rešilna zastava in vzveličalna svetinja človeškemu rodu. Da božjemu Vzveličarju zopet pridobimo in utrdimo gospodstvo, moramo se ga, preljubljeni, pred vsem sami tesno okleniti in verno držati, moramo natančno izpolnovati njegove vzveličalne nauke in njegove večne postave, moramo ga pogumno spoznavati in oznanjevati, moramo ga povelicevati

in slaviti, radovoljno se mu uklanjati. Sedanji čas nasprotuje resnici mnogo bolj iz nevednosti, kakor iz sovraštva. Celo oni, kateri se včasih bojujejo zoper Jezusa, hrepenijo v srcu po njem.* Zato moramo vsekdar, zlasti pa v tem milosti polnem svetem letu, Kristusu izkazovati vdanost in zvestobo z očitnim spoznavanjem njegovega nauka, z zvestim nasledovanjem njegovega izgleda, z odločnim potegovanjem za njegovo dobro in sveto stvar. Svet bode zopet srečen, ko postavi Jezusa na prestol.

Venite... iubilemus Deo, salutari nostro!

Pridite... in radujmo se v Bogu, svojem Vzveličarju! (Ps: 94, 1).

Ljubljeni v Gospodu!

Kristus, naš Gospod in Vzveličar, vlada na zemlji po svoji sveti cerkvi. In ker bode ta edino vzveličalna naprava na svetu trajala in mora trajati do konca časov, bode tudi njen božji ustanovitelj neprestano izvrševal in mora izvrševati svojo kraljevo in vladarsko oblast. Jezus Kristus véčraj in danes, tisti tudi vekomaj. Vrata peklena ne bodo premagala cerkve, zidane na skalo sv. Petra. Sin božji je vsekdar zmagovalno branil in bo vedno branil svoje kraljestvo zoper vse sovražnike.

Christus ab omni malo plebem suam defendat: Ecce crux Domini! Fugite partes adversae: vicit leo de tribu Juda! Kristus brani svoje ljudstvo vsakega zla! Glej križ Kristusov: bežite, sovražne moči, premagal je lev iz Judovega rodu!

Ta misel nas naj tolaži in napolnuje z navdušenjem. Prvi kristjani so imeli za obstanek cerkve le trdno vero v božjo objubo; mi imamo poleg te tudi še zgodovinsko resnico njenega skoraj že dvetisočletnega obstanka. Svetna, kakor cerkvena zgodovina nam neovržno izpričuje resnico besed, v velikanski kupoli cerkve sv. Petra z orjaškimi črkami napisanih, katerih ni izmislil človeški duh, ne izrekel človeški jezik za galilejskega ribiča in za vse njegove naslednike; katere je govoril Sin božji v

* Pripomočki za tanjše spoznanje in večje ljubljenje Jezusa Kristusa: Dr. St. Kocijančič, Kristusovo življenje in smrt. Izdala družba sv. Mohorja. — I. Skuhala, Življenje našega Gospoda Jezusa Kristusa po besedah sv. evangelistov. Izdala družba sv. Mohorja, leta 1889. — Isus Kristus. Dve razprave v zgodno vrtime. Sarajevo, 1880. — Dr. Ivan Svetina, Jezus Kristus pravi Bog. V Ljubljani, 1899. — Premišljevanja o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa. Spisal o. Br. Vercruyse, duhovnik J. D., iz francoščine preložili lavantinski bogoslovci v Mariboru, 1896.

svoji neskončni modrosti kot neizpremenljiv odlok, besede, katere so nam vsem dobro znane. Glasijo se: Ti si Peter, skala, in na to skalo bom zidal svojo cerkev in vrata peklena ne bodo zmagala. (Mat. 16, 18).

Ljubljeni škofljani! Zares, mi se smemo srečne šteti, da smo udje edino prave in edino vzveličalne cerkve, v kateri imamo od Boga razodeto sveto vero nepokvarjeno in nepopačeno, katero spoznavaje v besedi in v dejanju moremo zadobiti večno življenje. S pomočjo nadnaravnih sredstev milostij svete cerkve moremo premagati vse, tudi najsilnejše izkušnje, moremo ukrotiti vse notranje in vnanje sovražnike. Jezus Kristus, nepremagljivi božji junak, nas krepeča in osrečuje, nas varuje in brani, nas povzdiguje in posvečuje, pa se poteguje za nas. Kakor je klical svojim ljubim učencem, tako kliče tudi nam, osrčevaje nas: Na svetu bodete imeli bridkost; pa zaupajte, jaz sem premagal svet. (Jan. 16, 33). Vekomaj ostane resnica: Kjer se prikaže križ Kristusov, tam bežijo sovražne moči. Lev iz Judovega rodu zmaguje in mora zmagovati.

Napis enakega pomena, čeprav ne enakih besedi, kakršen je vdolben na vatikanskem obelisku, se nahaja na drugem večjem zvonu Mariborske stolne in mestne župnijske cerkve. Ecce signum sanctissimae crucis! Fugite partes adversae: vicit enim vos et mundum Dominus noster Jesus Christus, Filius Dei, imperator summus, leo de tribu Juda, radix David! Glej, znamenje presvetega križa! Bežite sovražne moči; ker zmagal je vas in svet naš Gospod Jezus Kristus, Sin božji, najvišji vladar, lev iz Judovega rodu, korenina Davidova!

V trdnem zaupanju na nerazrušno moč in oblast Kristusovo, se ga hočemo stanovitno držati, ga hočemo ljubiti in hvaliti, častiti in slaviti, ga prositi in moliti z besedami zadnje adventne antifone: O Emanuel. Bog z nami, naš kralj in postavodajalec, pričakovanje narodov in njih Vzveličar, pridi in reši nas, Gospod naš Bog!

Venite... iubilemus Deo, salutari nostro!

Pridite... in radujmo se v Bogu, svojem Vzveličarju! (Ps. 94, 1).

V Gospodu ljubljeni škofljani!

Sto let je zopet večni Kralj veličastva vodil in vladal človeški rod po svojih najmodrejših namelih in po svojih nedoumnih sklepih, delil mu je dobrot in milostij brez mere in brez števila. Tudi v prihodnjem veku bo posvetil in vzveličal vse, ki mu bodo služili. Zato

hočemo mi Lavantinci obnoviti obljubo, da bomo ostali zvesti božjemu Vzveličarju, zvesti njegovi sveti cerkvi, zvesti njegovemu namestniku na zemlji, kot nosilcu ključev nebeškega kraljestva, zvesti njegovim naukom in zapovedim, zvesti njegovemu izgledu, zvesti do smrti. Z vso gorečnostjo hočemo iskati najprej božjega kraljestva in njegove pravice. (Mat. 6, 33).

Najprvo obečamo mi duhovniki neprelomno zvestobo in neomajljivo vdanost onemu velikemu duhovniku, kateri edin se nam spodobi, ki je svet, nedolžen, neomadžan, odločen od grešnikov, kateri ima večno duhovstvo in je postal srednik novega zakona. (Hebr. 7, 24. 26; 9, 15). Kakor je nekdanj Peter zagotavljal svojemu Gospodu ljubezen, enako hočemo tudi mi govoriti božjemu Vzveličarju: Gospod, ti veš vse, ti veš, da te ljubimo! In kakor je nekdanj sv. Tomo klical svojim soapostolom: *Emus, ut cum illo moriamur!* Pojdimo, da umrjemo z njim (Jan. 11. 16), enako hočemo tudi mi, delalci na polju in v vinogradu lavantinske škofije, klicati drug drugemu: Bratje, združeni z Marijo, kraljico apostolov in svete cerkve, pojdimo in delajmo, trpimo in umrmo z Jezusom in za Jezusa! Potem se bo tudi nad nami izpolnila obljuba, ki jo je napovedal Jezus svojim učencem. rekoč: Resnično vam povem, da ob prerojenju, kadar bo Sin človekov sedel na prestolu svojega veličastva, boste tudi vi, ki ste šli za menoj, sedeli na dvanajst sedežih, in boste sodili dvanajstere rodove Izraelove! (Mat. 19, 28).

Apostoli in njihovi zvesti nasledovalci, prvi pridigarji svete cerkve, so oznanjevali najprvo in večinoma Kristusa križanega in so dosegli čudovite uspehe. Bratje, nisem prišel k vam z visokostjo govora ali modrosti, da sem vam oznanjeval pričevanje Kristusovo; mislil sem namreč, da mi ne gre kaj drugega vedeti med vami, kakor le Jezusa Kristusa in njega križanega. (I. Kor. 2, 1. 2). Da, vse imam za izgubo proti visokemu spoznanju Jezusa Kristusa, Gospoda svojega, za katerega voljo sem izgubil vse in imam vse za blato, da pridobim Kristusa in da sem najden v njem. (Fil. 3, 8. 9). Bodimo v tem nasledniki velikega apostola, kakor nas vabi v listu do Korinčanov (I. Kor. 4, 10), in pridigujmo radi in pogosto o svetem življenju Jezusa Kristusa, v katerem mu ni enakega; razpravljajmo v svojih duhovnih govorih posebno radi celo njegovo

posnemanja vredno, vzorno življenje.*) Sv. Frančišek Ksaver je po opominu sv. apostola Pavla, da naj premišljujemo poslanca in velikega duhovnika svoje veroizpovedi, Jezusa (Hebr. 3, 1), vsak mesec iznova premišljeval vse življenje Kristusovo, da je tako imel njegovo sveto osebo zmerom pred očmi, pa tudi v svojem srcu in duhu, in da je po njej urejeval svoje življenje. Saj se mora po izreku sv. Pavla življenje Jezusovo očitno kazati na naših telesih, na našem umrljivem mesu. (II. Kor. 4, 10. 11).

Obljubite, vi Bogu posvečeni redovniki in redovnice, svojemu vzoru in ljubitelju Jezusu Kristusu neizpremenljivo zvestobo! Kakor je sv. Aleksija, edinega sina zelo bogatih in imenitnih starišev v Rimu, ganilo premišljevanje skromnega in spokornega življenja Vzveličarjevega, da je začel enako živeti, tako se tudi vi žrtvujte iz ljubezni do ubogega Vzveličarja po natančnem in zvestem izpolnovanju trojne obljube uboštva, devišstva in pokorščine. Gospodu Kristusu služite! (Kol. 3, 24). Nikoli vas naj ne zadene strašno prokletstvo, katero je zažugal sv. Pavel tistemu, ki ne ljubi ljubezni: Proklet bodi, kdor ne ljubi našega Gospoda Jezusa Kristusa! (I. Kor. 16, 22).

Prisezite neomajljivo zvestobo božjemu Vzveličarju, vi ljubi otroci in stariši, vi krščanski učitelji in odgojitelji! Jezus je kot otrok in kot mladenič razodeval vse one lastnosti, ki delajo otroka ljubeznivega Bogu in ljudem. Rastel je v modrosti in starosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi. Kot deček in mladenič je bil pokoren svoji materi Mariji in svojemu redniku Jožefu. (Luk. 2, 80. 52). To malo besed, zapisanih v sv. evangeliju o njegovi deški in mladeniški dobi, nam daje spoznati vse popolnosti in čednosti, v katerih se morajo vaditi otroci, mladeniči in mladenke. Sveta družina Nazareška je in ostane najpopolnejši vzor sleherni krščanski družini. Vi kralji in veliki duhovniki v družini, krščanski stariši, nikar ne odložite svoje krone, temveč vladajte v družini po naročilih Jezusa Kristusa. V Mariboru se vidi še zdaj na dveh hišah nad hišnimi vrati slikana podoba svete Družine. Takih je bilo v prejšnjih časih še več. Ako podoba tudi ni nad vrati, pogrešati se vendar ne sme nikdar v družini!

Dajte otročičem k meni priti, ker takih je nebeško kraljestvo, je klical božji

*) Pomočki: Glej pastirski list v nemškem jeziku, strani 28, 29 in 31.

prijatelj otrok nekdanj apostolom, in tako kliče še vedno vsem učenikom in odgojiteljem, on, najpopolnejši in edini učenik in odgojitelj. Magister vester unus est. Eden je vaš učenik. (Mat. 23, 10). V njem so skriti vsi zakladi modrosti in znanja. (Kol. 2, 3). On je bil prvi učitelj veronauka ali prvi katehet, ki je razlagal katekizem. On je pripravljaval svoje poslušalce na prejem zakramenta sv. pokore, pripovedovaje jim neprijetno lepo, genljivo in pretresljivo priliko o izgubljenem sinu; pripravljaval jih je na prejem svetega zakramenta altarja, pogostoma in živo govoreč o tem kruhu ljubezni in življenja. Poučeval je ljudstvo v glavnih resnicah, o postavah pravega nramnega življenja, o svetih zakrammentih, o poslednjih rečeh. Svoj nauk je zapečatil s svojo smrtjo na križu, in je zdaj sam bogato plačilo vsem učenikom in odgojiteljem mladine. Jezus naj torej vlada v vseh šolah, ki se naj stavijo in naj stojé v senci svetega križa, kakor so nekdanj stavili hiše in zidali gradove in mesta krog križev.

Jezusa se naj držijo zvesto in odločno vsi gojitelji vede. Kajti nesrečen je človek, kateri zna še toliko, pa ne pozna Jezusa. Srečen pa je, kdor pozna Jezusa, dasi tudi sicer ni učenjak. Christum scire est omnia scire. Znati Jezusa, se pravi, znati vse, pripazuje stari Terulijan. Tam, kjer vlada nevednost o Jezusu, tam ni nič velikega. Več luči in vedno več luči, tako kliče in zahteva današnji svet; pa več kakor morje luči je Jezus Kristus, Beseda božja, Verbum Dei. Jaz sem luč sveta, kdor hodi za menoj, ne hodi v temi, temveč bode imel luč življenja. (Jan. 8, 12). Dokler sem na svetu, sem luč sveta. (Jan. 9, 5). In večkrat se je razodela svetloba, skrita v učlovečeni Besedi božji, n. pr. na gori Taborški, kjer se je Kristus prikazal kot božji učenik v sredi med Mojzesom postavodajalcem in med Elijem, najslavnejšim izmed prerokov, kjer se je njegovo obličje svetilo kakor solnce in je bilo njegovo oblačilo belo kakor sneg, in kjer je Oče nebeški govoril iz svetlega oblaka: Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam dopadajenje: Ipsum audite, njega poslušajte. (Mat. 17, 2—5).

Ta luč sije in sveti v naša srca po veri v Kristusa, kakor priča sv. Pavel, pišoč: Bog, ki je rekel, naj sveti iz teme luč, je razsvetil tudi naša srca v razsvetljevanje z znanjem svetlosti božje v obličju

Kristusa Jezusa. (II. Kor. 4, 6). V tej luči se napreduje uspešno. In mi moramo napredovati, napredovati pa v vseh rečeh v Kristusu. Crescite, rastite, tako opominja sv. apostol Peter, rastite v milosti in v spoznavanju Gospoda našega in Vzveličarja Jezusa Kristusa! (II. Petr. 3, 18). In temu napredovanju je postavil Jezus prav daljen in vzvišen cilj, rekoč: Bodite popolni, kakor je popoln vaš Oče v nebesih. (Mat. 5, 48). Kako visoka stopinja napredka, razsvetljenja, izpopolnitve in dovršenosti! Ni čuda, ako so najizbornejši duhovi devetnajstega veka uklanjali svoja kolena pred Njim, kateremu je govoril Simon Peter: Gospod, h komu pojdemo? Ti imaš besede večnega življenja. In mi smo verovali in spoznali, da si ti Kristus, Sin božji (Jan. 6, 69. 70), in da so solncu duhov posvečevali svoja neumrljiva dela. Grof Chateaubriand, pisatelj znamenitega dela Génie du christianisme — Duh krščanstva, je vzkliknil umirajoč: Le Kristus bo rešil novodobno družbo. Glej, to je moj Kralj! Glej, to je moj Bog!

Ljubite Jezusa Kristusa, pa se ga tesno in prav srčno oklepajte, vi bogatini in premožni! Ker on vam kaže, kako morate ceniti in rabiti zemeljsko blago in bogastvo. Nasladnost, razkošje, zapravljivost se štejejo med napake sedanjega časa. Ali to so napake ljudi, ne pa časov, zato se dajo lahko premagati. Bodite torej vi imoviti in premožni vsaj ubogi v duhu, da svojega duha in svojih misli ne navezujete na bogastvo, temveč da po božji volji rabite obilnost ubožcem v korist. Bogatinom tega sveta zapovej, piše sv. Pavel svojemu učencu Timoteju, da naj ne bodo visokih misli, in naj ne zaupajo v nestanovitno bogastvo, temveč v živega Boga, naj delajo dobro, naj se bogaté v dobrih delih, naj radi dajo in delijo z drugimi, naj si nabirajo zaklad, dobro podslombo za prihodnje, da dosežejo pravo življenje. (I. Tim. 6, 17—19).

Vi ubožci pa bodite bogati v ljubezni do Jezusa, ki je živel kakor reven delalec in je umrl ves zapuščen. Nič vas naj ne loči od ljubezni Kristusove, ne bridkost, ne stiska, ne lakota, ne nagota ali nevarnost, ne preganjanje ali meč. (Rimlj. 8, 35). Ostanite zvesti Jezusu, in on vas bode povabil na kraljevo gostijo in vas bode bogato pogostil, kakor je že na zemlji blagroval ubožce, kateri so pravega duha. Blagor vam, ki ste zdaj lačni, ker boste

nasičeni. Blagor vam, ki zdaj jokate, ker se boste smejali. Blagor vam, ako vas bodo ljudje sovražili in vas bodo odločevali in zasramovali in zametavali vaše ime kakor hudo zavoljo Sinu človekovega. Veselite se tisti dan in poskakujte; ker glejte, vaše plačilo je v nebesih. (Luk. 6, 21—23).

Dne 20. majnika 1860 je hrulo na tisoče in tisoče pobožnovernih kristijanov v največjo cerkev sveta, v cerkev sv. Petra v Rimu, ki se je hitro napolnila z ljudmi vseh dežel in vseh narodov. Kaj pa so praznovali v tej velikanski, z neštevilnimi lučmi razsvetljeni hiši božji? Slavni papež Pij IX. se prikažejo s svojim sijajnim spremstvom. Berač se je prištel blaženim, pravi revež, ki se je v svojem uboštvu živil z beračenjem in katerega obleka je bila silno revna in siromašna. Papež, kardinali in škofje, kakor tudi vsi drugi duhovni in svetni dostojanstveniki so uklanjali svoja kolena pred tem beračem in so klicali v njegovo priprošnjo pri Sinu božjem. Proglasil se je slovesno za vzveličanega častitljivi služabnik božji in junaški spoznavalec svete vere, Benedikt Jožef Labre († 1783). Ker so se pa množili čudeži na grobu vzveličanega, bil je dne 8. decembra 1880 od sv. očeta Leona XIII. sprejet v število svetnikov. Tako se je izpolnila nad tem ubožcem beseda krščansko uboštvo ljubečega Vzveličarja: Zgodilo se je pa, da je umrl ubožec in je bil nesen od angelov v naročje Abrahamovo. (Luk. 16, 22). Da, blagor vam ubogim, ker vaše je nebeško kraljestvo! (Luk. 6, 20).

Čujte, vi pravični, in nikar ne grešite! (I. Kor. 15, 34). Bodite stanoviti v dobrem in rastite v svetem letu v pravičnosti in svetosti. Plačilo, ki vas čaka, je vredno vsega truda. Pravični se bodo svetili, kakor solnce v kraljestvu svojega Očeta. (Mat. 13, 43). — Vzbudite se iz svojega grešnega spanja, vi grešniki, in Kristus vas bode razsvetlil! (Efež 5, 13). Ako se obtožite svojih grehov, je zvest in pravičen, da vam odpusti vaše grehe in vas očisti vse hudobije. (I. Jan. 1, 9). To vam pišem, da ne grešite. Ako je pa kdo grešil, imamo besednika pri Očetu, Jezusa Kristusa, pravičnega, in on je sprava za naše grehe. (I. Jan. 2, 1—2).

Vsa lavantinska škofija ostani verno udana Jezusu Kristusu, pastirju in škofu naših duš

(I. Petr. 2, 25), katerega še jaz posebe zahvalim za milost, da mi je dal doživeti petdeseto leto, in kateri mi hoče podeliti še milost, da po desetletnem škofovanju praznujem srebrni mašniški jubilej. Vsa lavantinska škofija ostani škofija trdne vere, močnega upanja in najvdanejše ljubezni do božjega Odrešenika in do njegove svete cerkve. Nad vse blažen in srečen bode pač vsak lavantinec, ki bo na smrtni postelji, oklepajoč se svetega križa in poljubljač ljubega Vzveličarja, klicati mogel s sv. Terezijo: Jaz umrjem kot otrok svete katoliške cerkve!

Ko pa mi, ljubi škofljani, svojo neomahljivo zvestobo do kraljestva Kristovega na zemlji, do svete katoliške cerkve in njenega vidnega poglavarja papeža Leona XIII., ki jih naj Gospod ohrani, oživlja in osrečuje ter jih naj ne izda sovražnikom v roke, očitno prisežemo, hočemo ob enem svojo neomajano vdanost do ljube avstrijske domovine, do častitljive habsburške države in njenega proslavljenega vladarja-jubilarja slovesno obnoviti, spominjajoč se besed psalmovih: Moj sin, boj se Boga, boj se kralja (Ps. 24, 21), kakor tudi apostolskega opomina: Bojte se Boga in spoštujte kralja! (I. Petr. 2, 17). S to svojo neugasno ljubeznijo hočemo neprenehoma združevati molitev za cesarja: Gospod, ohrani našega cesarja in usliši nas na dan, ko za njih prosimo! (Ps. 19, 10).

Kakor pa Jezus v skrivnem razodetju zagotavlja po velikem novozakonskem vidcu, po sv. Janezu: Glej, jaz pridem hitro in moje plačilo je z menoj, da povrnem vsakemu po njegovih delih, tako sklenem tudi jaz svoj pastirski list z zadnjimi besedami zadnje knjige svetega Pisma: Pridi, Gospod Jezus! Milost Gospoda našega Jezusa Kristusa bodi z vami vsemi! Amen. (Skr. razod. 22, 12. 20. 21).

V Mariboru, praznik presvetega imena Jezusovega, dne 14. januarija 1900.

† **Mihael,**

knezškof lavantinski.

Knezškof Anton Martin Slomšekova slavnost nedeljo, 5. avgusta 1900, na Ponikvi.

Lep dan se je razgrnil čez Pónkvo v južni Štajarski 5. avgusta t. l., ko je romal k rojstni Slomškovi hiši slovenski kmet in gospod, duhovnik in uradnik, učitelj in kupec, trgovec in vlastelin, vojak in učenec — vsi stanovi, vsi poklici, vse Slovenstvo, vse enih misli: vsi slaveč škof Slomšekov spominj.

Lepši dan se menda ni še razpel čez spodnještajarsko nebo, žugajoče sicer danes svojim nestalnim vremenom — konečno pa nam postalo tako ugodno, da smo hvalezni bili njega hladnobi.

Vsa Slovenska, tudi Ogrska, je poslala sem svojih zastopnikov; le beneških Slovencev ni bilo. V prav posebno veliki množici se je pa sošlo tu hrvaškega razumništva in tudi Česka z Rusi in Rusini je napotila sem svojih zastopnikov. Imenom naj je naveden dr. Humiecki iz Sambora. Dasi ne moremo računati s popolnostjo, naj beležimo tu sem nekaj teh imen. Biskupa Strossmayer-a je zastopal dijakovački župnik Čepelić; ljubljanski kapitelj kanonika Kajdiž in Sajevic; dočim mariborski — ni poslal zastopnikov; „Matico Hrvatsko“ vseuč. profesor Tade Smičiklas; „Družbo sv. Jeronima“ naš rojak opat dr. Suk; izmed Hrvatov so navzočevali še: kanonika Rubetić in Zamlijić; vseuč. prof. Banjavčić; državni poslanec Spinčić; deželni poslanec dekan Kompare; urednik „Obzorov“ Pasarić; prof. Stočir.

Iz Korotana, kjer je Slomšek toliko deloval, so došli zastopniki „Družbe sv. Mohora“ profesor Apih, tajnik Rozman, prof. dr. Sket. Kapiteljskega zastopnika ni bilo. Bili so še: Deželni poslanec Grafenauer, dr. Kraut, notar Svetina ter župnika Gabron in Seebacher. Izmed odličnih kmetovalcev sta navzočevala Prosekar in Štih.

Izmed štajarskih deželnih poslancev smo videli dr. Dečka, dr. Srnca, Iv. Vošnjaka. V ime „Slovanske krščansko narodne zveze“ so bili državni poslanci: Vitez Berks, Pfeifer, Pogačnik, Povše, Robič.

„Slov. Matico“ so zastopali profesor dr. Janežič, prof. Rutar, dr. Staré; ljubljanski mestni zbor pa župan Ivan Hribar.

39 raznih društev in korporacij je došlo; omenjena naj bodo izmed njih mnoga učiteljska društva in starosta učiteljstvu, železniški nadučitelj Josip Levičnik; akademična društva: „Danica“, „Sava“, „Slovenija“ in „Triglav“. „Krščansko socijalna zveza“ v Ljubljani z zastavo, ki je odposlala nad 50 zastopnikov, med njimi več delalek v narodni noši s pečami; „Tesarsko društvo v Ljubljani“ z zastavo; za „Družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ je bil tu temu listu urednik. Devet je bilo vseh zastav.

S celjsko narodno godbo ter celjskim in ljubljanskim „Sokolom“ z zastavo; vodil ga je starosta mu dr. Ivan Tavčar — na čelu so stopale te množice s tukajšnje železniške postaje na pónkovški griček, kjer stoji za na deželo nenavadno lepa cerkev. V tej cerkvi je 16. novembra 1800. leta pri sv. krstu postal bil Slomšek ud živega Kristovega telesa na zemlji.

Pravijo, da je krog 10.000 slovenskega ljudstva vrvelo danes na tem hribu — zato sicer tako prostorna cerkev ni mogla sprejeti niti polovica tu zbrana naroda.

Točno ob 10. je vstopil na leco profesor mariborske gimnazije dr. Anton Medved. Prirojeno si živahnostjo, deklamatorično dovršenostjo je krepkim glasom in počasno govoril, da smo celo v presbiterij umevali vsake besede, svojo temeljito pridigo*), koji so bile vodilne misli naslednje. „Tako naj sveti Vaša luč pred ljudmi, da vidijo Vaša dobra dela in časte Vašega Očeta, ki je v nebesih (Mat. 5, 16).“

*) Prosili smo govornika celotnosti in upamo, da nam je odrekal ne bo.

Pónkovčanje praznujete god, ki ga še ni bilo enakega pri Vas in se ne vé, kedaj, ali če sploh še bode. 1) Slomšek je želel vednostno povzdigniti svoj ljud. Danes le ta velja, kdor kaj zna. Slomšek je ljubil ljudstvo, med katero ga je Bog postavil. Pisal je zato za nje in pisal veliko. V „Drobtinicah“ so posebno vplivali njega životopisi, kot n. pr. Ra-deckijev. škof Lušinov; a popisal je tudi življenje pri-prostega kmečkega moža in kmečke žene — v toliko ložo posnemo narodu. 2) Lepe pesmi je zlagal za cerkev in za dom, za resnobno in za veselo družbo, za na pašnike in za v gozd. Kdo je ne pozna „Misijskega križa“ in pa „Prédpridigne“ — koji zadnji je sestavil besede in tudi napev. Rekel je znamenit mož o njej: da take pesmi ni še čul.** 3) Šola mu je bila punčica v očesu. Sam nebi bil videl šole nikoli, da ga ni tedanji tukajšnji kapelan Prašnikar začel zasebno poučevati. Očitne šole takrat na Pónkvah ni bilo. V „Stolpu“ tu za župnijo so imeli to Prašnikarjevo šolo. Tega moža hvaležni Slomšek v vsem svojem življenji ni več pozabil. Sveta vera luč — materina beseda ključ do prave narodne izomike. Pustite Slovincem dve reči, ki ste nam dragi kot svetle oči: sv. katoliško vero in besedo materino. 4) Za Avstrijo je gorel. Ko je škof postal, takrat je vrelo v Avstriji. Prišlo je viharno leto 1848. Na pokorščino je tistokrat Slomšek delal. Pisal je ognjevite pastirske liste. To je bilo delo pravega junaka. Tudi vojaške pesmi je zlagal kot knezškof. In Slovinci so šli za njim. Zato se je izrazil takratni državnik: „Ako bi imeli takih podložnikov kot so Slovinci, potem nam ni treba armade.“ Dajte cesarju, kar je cesarjevega — je bil Slomšekov uk. 5) Ne da bi bil menil Slomšek: vere mu je po Slovenskem razširjati — vera je že bila kot je danes — a šlo mu je na njeno utrjevanje po svoji škofiji. In govoril ter govoril je do ljudstva v krasni slovenski, svetopisemskimi izrazili pretkani besedi — zato je nastala med narodom sodba: „Slomšek govore kot bi rožice sadili.“ Versko čednostno življenje je govoreč utrjeval med ljudmi v smislu, kot se je pozneji pesnik izrazil želeč, da bi naš ljud bil narod „krepostnih žen. poštenih mož“. 6) Slomšek je umrl dne 12. decembra 1862. leta. Andrej Einspieler je vskliknil izvedši o njega smrti: „Da bil Bog mene vzel, a Slomšeka pustil svojemu narodu.“

Slomšku v nebesih nad nami bo pa najdražje slavije to, da njega nauke izpolnujemo. Potem se gotovo snidemo z njim gori v lepih nebesih. Zato se vseskozi vedimo tudi mi po besedah, s kojimi sem pričel in s kojimi končujem: „Tako naj sveti Vaša luč pred ljudmi, da vidijo Vaša dobra dela in časte Vašega Očeta, ki je v nebesih.“

Po končanem govoru je mitro na glavi ob velikem spremstvu pristopil celjski opat Frančišek Ogradi darovat slovesno Božijo službo. Arhidiakonoval mu je častni kanonik dekan Gajšek; dijakon mu je bil župnik Irgel; subdijakon gimnazijski katehet iz Celja Kardinar in ceremoniarij celjski vikarij Rančigaj. Nad vse nas je pa veselilo, da sta se azistenci priklopila še ljubljanska bogoslovca Šparovec in Sever. Sv. mašo v slovanskem jeziku je bral med to slovesno Božijo službo ob stranskem altariji Rusin Vasil

** Tudi danes pred prof. Medvedovim govorom so jo tu peli in zdelo se nam je, kakor da res skrivnostno valovi vse ozračje v cerkvi ob teh milobnih glasovih.

Sosnovskij iz Junaškeva v Galiciji. 32 cerkvenih pevcev je pod vodijem celjske orglarske šole Karol Brvarjem na koru dovršeno pevalo; na ljudstvo pa je bila brezdvombeno najžarnejega vtisa ona uloga po sv. obhajilu, koja je umetno spremljala celjska narodna godba tudi svojimi pihali. Celo rad se je bode spominjal slehrni izobraženec — cerkveni Božiji službi bodi posvečen kot človeški glas, tako tudi ktero si bodi godbino orodije — vsako naj se namreč zglasuje Bogu v čast.

Po sv. maši se je vršilo odkritije spominjske plošče na šoli. Tu je govoril znani deklamator, nadučitelj Vekoslav Strmšek iz Medvedovega Sela. Omenjal je, kako je klical Slomšek: „Slovenci, na pozabite, da ste sinovi matere Slave; sveta Vam bodi sv. vera in pa beseda materina.“ Ko bi Slomšek drugega storil ne bi bil, nego da je ustanovil Slovencem „Družbo sv. Mohorja“ — večer bi mu bil že radi tega med nami spominj. Njegovo šolsko knjižico „Blaže in Nežica“ so celo Rusi zaznali. Slomšek je bil Slovencem apostol. Torej po njegovi poti naprej! — Zavesa se je na te besede odgrnila. Prikazala se je plošča napisom: „Nepozabnemu Antonu Martinu Slomšku, knezu in škofu lavantinskemu in buditelju slovenskega naroda ob stoletnici postavili njegovi rojaki, 1900.“ Zastave so se poklonile; narod se je odkril: bil je veličasten prizor. Učiteljski zbor pa je pod vodijem Mundo zapel mogočno „Molitev za slovanski rod.“

Koj kmalu na to smo se usedli k omiziju, kjer nas je morda 500 bilo. Načelnik slavnostnega odbora vojaški kapelan Marzidovšek — z županom Mlakarjem nositelj teže tega dneva — je nazdravil tu Leonu XIII. in cesarju Fran Josipu I. Godba je zaigrala in občinstvo je stoje slušalo cesarski pesmi. Na to je nazdravil gostom Čehom česki in Hrvatom hrvatski. — Dr. Medved je dvignil kozarec na slovensko bodočnost spominjajoč se vseh tu-sem prišlih 39 družtev in zastopstev imenujoč mesto ostalih le nektere, kot n. pr. starega „Sokola“ in brezdvombeno najmlajše slovenske združitve: „Mariborskega športnega kluba“. — V Slatini bivajoči škof Strossmayer se radi visoke starosti ni mogel podati sem na težavno vožnjo. Zato je poslal zastopnika: djakovskega župnika msgr. Čepeliča. Naznanil je Čepelič to ob ban ketu, njegove pozdrave prinašajoč tu zbranemu Slo venstvu. „Spominjal se je danes“, je končeval, „biskup Strossmayer Vašega Slomška pri sv. maši in mi dejal, ko sem odhajal med Vas: Slomšek je bil svetec, ob kojem naj se vzgleduje slovenski rod.“ Konečno je napil srečnemu napredku slovenskega naroda, kakoršnega si je želel bil Slomšek. — Predsednik Marzidovšek je povodom teh besedi odzdravil biskupu Strossmayerju. — Državni poslanec Povše je govoril imenom slovenskih, českkih in rusinskih državnih poslancev, zbranih v „Slov. krščanski narodni zvezi.“ Rekel je: Temu klubu je živa potreba, da deluje v Slomškovem duhu. Slomškov ideal je bila složnost v rodu in ponosnost na svoj rod. Naslavljaj je Slomškovemu spominju — Ljubljanski župan Ivan Hribar je, odgovarjajoč dr. Medvedu, povdarjal, da je Slomšek plamtel za vse stanove; želeč, da bi bili edini — on sam Slomšku sledeč tudi želi sloge in obsoja boj zoper razne stanove ali osebe. Slavo zakliče Slomšku. — Deželni odbornik dr. Tavčar je zahvaljujoč

se dr. Medvedu izjavil: da se pred Slomškom mora ukloniti vsak, da je njegov spominj slaviti vsakemu Slovcu dolžnost in da ga je zato prišel častiti tudi „Sokol“. Ukloniti se moramo Slomšku kot šolniku ki je privedel šolo do pravih in vstrajnih vspehov. A človek vsak, nizek ali visok, je memogredočega spominja. Narod je, ki ostane in slovenska zemlja mora ostati slovenska. Zato je nazdravil slovenskemu narodu — Hrvatski pesnik pl. Kukuljević Saksinski je opisoval Slomška kot prijatelja Gaju, grofu Jelačiću in biskupu Strossmayeru. Povdarjal je slogo, kot jo je Slomšek učil. — Tajnik „Družbe sv. Mohora“ Rozman je dejal, da se Slomškovo delo kot spiritala v celovški bogoslovnici pozna še danes. „Akademija slovenskih celovških bogoslovcev“ je to. Spominjal se je Slomškovega velereka: „Sveta vera je luč; materina beseda je ključ do prave narodne izomike.“ — Učitelj Engelbert Gangl je slikal Slomška, kako je šolo znal pritisniti na svoje srce in je združil tako šolo s cerkvijo. Končal je nazdravom slovenski domovini. Državni poslanec Spinčič je pozval Slovence: naj se ljubijo, naj se združijo neutrudno delujoč, ker delo za dom nikoli prenaporno ne bo. Saj se bere, da je Slomšek dejal: „Ni treba, da živim — a treba je, da delam, dokler živim.“ Zato se ljubimo, v tej ljubezni pa delajmo.

S tem je bilo končano tu pri obedu. Veliko udeležencev se je potem podalo na Slomškov dom: „na Slomu“, da pozdravi še njega rojstno hišo.

Ta Slomškova rojstna hiša stoji le na malo vzvišenem hribci; tik pod njo vodi železnica, da jo lahko vidiš s tira. Kaže ti jo tudi spominjska plošča na njenem pročelji vzdana pred leti. Le nekatere lučaje naprej, če si obrnjen proti Mariboru, stoji železnična postaja Ponikve.

Sedaj je to lepo pozidana hiša brez kakega nadstropija. Oskrbel je tako svojim ljudem Slomšek; sam se je rodil še v hiši lesenjači. Sicer pa je to posestvo „na Slomu“ obsežno tako, da bojda niti ena hiša v vsem okrožji ne plačuje toliko davka.

Tu je bilo v hiši in pred hišo domačega veselega naroda. Gostije so došli s Ponkve doli pevajoč in z muziko. Pozdravljali so je topiči.

Prvi je govoril pred hišo socijolog Kač in častil Slomška kot kmečkega sina, ki je prišel tako visoko kot knez miru in je povdarjal, naj mu sledimo.

Župnik Gomilšek iz Jarenine je slikal Slomškovo hišo kot krščansko. Živela torej krščanska Slomškova hiša.

Prof. dr. Medved je nazdravil sedanjemu mlademu posestniku te hiše, Antonu Slomšku, vrlému in poštenemu mladeniču, ki je izgubil pred kratkim mater ter mora nositi sedaj vse gospodarske skrbi. Njemu je bil Slomšek stari stric.

Ponkovski župnik Kreft pa je pozdravil vse sem došle Slomškove slavitelje.

Imenom krščansko socijalnega slovenskega delalstva je govoril časnikar Štefè. Danes je organizovanih 15 000 slovenskih delalcev, ki se žrtvujejo vsi za Slomškov program. Ti hodijo po verski, to je edino pravi poti do Kristusa. V tem smislu pozdravlja to zgodovinsko slovensko hišo.

Na to pa je množicam deklamoval ob bližnji skali bistri šolski deček iz Jarenine Slomšekovih pesmi.

Veliko tukajšnjega občinstva se je sopen vrnilo v župno vas na Ponikve; nekaj pa jih je bilo koj gori ostalo. Tako, da je bilo na banketovih prostorih, na vrtu narodne Podgorškovne rodovine sedaj tisoče ljudi.

To ljudstvo je prepevalo v hladni večer sosebno še Slomšekovih pesmi in težko je označiti tega očarjenja, ki je plulo v prsah čestilcem velikega rojaka, slovenskega blagovestnika na teh ob njegovem spominji blagoslovljenih tleh. Brzozavek je vseh skupaj semkaj došlo blizo 300.

Brezbroj je Slomšekovih velikih del za svoj narod — A stvaritelj pa je tudi najvažnejega kulturnega čina v zgodovini štajarskih Slovencev, t. j. prestave škofijske stolice s Koroškega od Nemcev obkoljenega Št. Andraža v slovenski Maribor. Ta čin bi bil tudi navadnim junaškim plečam pretížek. Kaj bi bili reve štajarski Slovenci danes, da nimajo v svoji sredini, v Mariboru škofa, ki mora vsaj znati slovenski in kaj z mašniki, ki z njimi morda govoriti nebi bili v stanu!

V nas pa se je ob teh urah, ko smo prosljavljali spominj ljubomilega škofa in ognjevitnega narodnjaka Slomška, oglaševala ter oglaševala prirojena nam želja — naj bi bil ves naš slovenski narod po vseh naših slovenskih pokrajinah edin tako, kot je edin danes na tem ponkovškem pohribiji. Potem bi se povzdignil ta ljubi nam narod, ta talentirani naš narod do onih jasnih višin, kamor ga kliče Božija dobrota.

Usmilite se rojaki tega naroda; krivice, ki ste je učinili drugemu drug: v svoj lastni prid jih pozabite. Ne odbijajte družega drug novim krivičenjem.

Prepričani smo, da se tem potem izpolni naša želja. Oni Edini pa, ki je nad nami — oni Edini, ki ne sovraži nikogar in vsacega ljubi, razprostire v blagoslov nad nas svoje roke: nad nas edine v vsem našem dejanji in nehanji; nad nas med seboj brate in sestre ter — v delih kristijane.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec julij 1900.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen:

Mir narodov po cerkvi.

b) Posebni nameni:

24.) **Sv. Jernaj.** Apostolska gorečnost duhovnikov. Povrnitev jutrovskih verskih sekt h katoliški cerkvi. Uradniki.

25.) **Sv. Luđovik.** Katoliška cerkev na Francoskem. Propadnje prostozidarstva. Odločnost v dobrih sklepkih pri katoliških knezih in poslancih.

26.) **Marijino srce.** Izpreobrnitev trdovratnih grešnikov. Zjedruženje družeb za mladino.

27.) **Sv. Josip Kalasankoj.** Priporočena mu posebno slovanska mladina.

28.) **Sv. Avguštín.** Škofje in kardinali. Afrikanski misioni. Odpomoč pomanjkanju duhovnikov na mnogih krajih.

29.) **Obglavljenje sv. Ivana.** Pogumno nastopanje proti javnemu pohujšanju. 48to glavno zborovanje nemških katoličancv.

30.) **Sv. Roza Limanska.** Katoliška cerkev v Južni Ameriki. Pogumen boj za čednost čistosti. Vdove in sirote.

31.) **Sv. Rajmund.** Vzdrževanje in okrepljenje mladeničev, pripravljajočih se za duhovski poklic. Vse doposlane in še ne uslišane zadeve. Udje molitvenega apostoljstva in družbe Srca Jezusovega, ki so preminoli meseca avgusta in oni, ki bodo umrli meseca septembra.

N.

Raznoterosti.

Božja previdnost — vsevodnica. Poročnik je pripovedoval tole epizodo: Bilo je l. 1866, ko smo se Avstrijci borili s Prusi pri Kraljevem gradcu. Neki tovariš, narednik, je med bitko skočil s polkovo zastavo v reko Labo in jo srečno preplaval. Ko je prišel na drugo stran, ozre se ter vidi, da se ranjen častnik bori z valovi. Bil je že blizu kraja, a moči so ga zapuščale. Tu skoči narednik v reko nazaj, pomoli potapljajočemu se zastavin drog in je tako nezrečneža srečno potegnil na breg. — A kako se začudi in razveseli, ko spozna, da je ta polkovnik, ki ga je rešil iz vode, njegov lastni oče. — k.—

Listek.

„Danilin“ sotrudnik veleč. gosp. župnik Lavčičar je bil 12. t. m. v Zaragozi ob reki Ebru na Španskem. Od tam nam je poslal razglednico z imenitno Božijepotno cerkvijo „Noestra Señora del Pilar (naša Gospa pri stebri)“; 15. t. m. je bil pa v Lurdu na Francoskem. Od tam nas je uveselil enako pošiljatvijo Lurške jame in Lurške cerkve. Čuvaj ga na poti Bog.

Škofijska kronika.

Premilostni gosp. knežkof dr. Anton Bonaventura je obiskal saboto, 4. avgusta, božjo pot pri sv. Joštu nad Kranjem. Potem se je odpeljal v Tržič, kjer je izpovedoval ta večer in nedeljo zjutraj. Nedeljo, 5. avg., je imel jutranje opravilo; popoldan pa je na novo vsprejemal v Marijino družbo. Petek, 10. avgusta je odšel v Lučine, kjer je pomagal pri sv. misijonu in ga saboto, 11. avgusta, popoldne s slovesno procesijo završil. Nedeljo, 18. avg., je posvetil novo ondotno župno cerkev in popoldan po pridigi delil zakrament sv. birme. Še isti dan zvečer je na Trati po daljšem vnetem nagovoru vpeljal Marijino družbo za dekleta. 14. avgusta je odšel birmovat na Brdo, potem v Zlato polje (16.) in v Ihan (17.) Dne 18. avgusta je imel slovesno sv. mašo v stolnici za sedemdesetletnega slavljenca, presvetlega cesarja Fran Josipa I; po maši pa se je s prečast. g. proštom dr. L. Klofuterjem poklonil prevzvišenemu g. dež. predsedniku, eksc. baronu Viktorja Hein, da mu izrazi v svojem in v imenu vse kranjske duhovščine neomajno zvestvo in udanosti do presvetlega cesarja. Ob 1. popoldan se je odpeljal birmovat v kočevsko dekanijo in se povrne v Ljubljano še le 3. septembra

—s—